

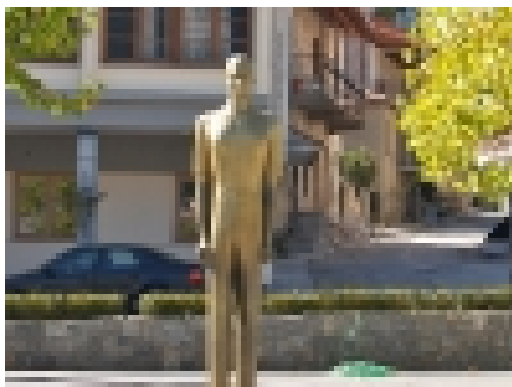
ΜΑΗΣ ΤΟΥ 1941

Η ΒΥΤΙΝΑ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΥΣ ΔΥΟ ΛΑΜΠΡΟΥΣ ΒΥΤΙΝΑΙΟΥΣ

Μάης του 1941. Η Ελλάδα εξουθενωμένη από το διμέτωπο αγώνα απέναντι στο Γερμανό και Ιταλό εισβολέα γονατίζει. Προβάλλει την τελευταία αντίσταση στην Κρήτη, ενώ η ηπειρωτική χώρα δέχεται τις ορδές των νεώτερων βαρβάρων, που σε μια επίδειξη σκληρότητας είναι αποφασισμένοι να καταβάλλουν με οποιοδήποτε μέσον κάθε αντίδραση. Πρώτη ενέργειά τους είναι να απλωθούν σαν βεντάλια και να καλύψουν κάθε γωνιά της χώρας τρομοκρατώντας τους κατοίκους. Η Πελοπόννησος δεν ξεφεύγει από το νόμο αυτό. Σιδηρόφρακτες Γερμανικές φάλαγγες διασχίζουν το Μωριά, την κοιτίδα της ελευθερίας, πατώντας κάθε γωνιά από τις πεδινές μέχρι τις πλέον ορεινές περιοχές.

Ο κεντρικός οδικός άξονας της Πελοποννήσου περνούσε από τη Βυτίνα και ήταν ο αμαξιτός δρόμος Τρίπολης- Πύργου. Το πρωί της 2-5-1941 μια βαριά στρατιωτική Γερμανική φάλαγγα με τη συνοδεία τεθωρακισμένων οχημάτων διασχίζει το δρόμο κατευθυνόμενη προς τον Πύργο με σκοπό να ελέγξει την περιοχή και να επιβάλλει την κυριαρχία του νέου δυνάστη.

Η φάλαγγα σταματάει για λίγο στη Βυτίνα. Οι Γερμανοί απλώνονται στην πλατεία και οι λίγοι Βυτιναίοι, που βρέθηκαν εκεί, τους παρακολουθούν ψυχροί αλλά και παγωμένοι, αφού για πρώτη φορά βλέπουν από κοντά τον κατακτητή. Μεταξύ αυτών ένας δεκαεπτάχρονος νέος, μαθητής του Βαρβακείου Γυμνασίου της Αθήνας, του θεωρητικά καλύτερου σχολείου της Ελλάδας, ο οποίος βρέθηκε στη Βυτίνα, γενέτειρα του πατέρα του, αφού τα σχολεία δε λειτουργούσαν λόγω των εκτάκτων συνθηκών. Ο Ματθαίος Πόταγας. Παρακολουθούσε και αυτός ψυχρά τους κατακτητές. Άριστος μαθητής και γνώστης της ιστορίας, του ήρθαν στο νου τα λόγια του Κολοκοτρώνη, που είχε πει πριν από 119 χρόνια στα Δερβενάκια απευθυνόμενος στον Πετρόμπεη, που διαφωνούσε μαζί του. «Εγώ δεν αφήνω να περάσει αντουφέκιστος ο Δράμαλης τα Δερβενάκια». Σκέφτηκε και αυτός «Θα περάσουν οι Γερμανοί αντουφέκιστοι τη Βυτίνα;». Τι μπορούσε να κάνει ένα δεκαεπτάχρονο παιδί στον πιο τέλειο στρατό του τότε κόσμου;

Ο Ματθαίος Πόταγας

Ο πατέρας του είχε στο σπίτι ένα περίστροφο, κειμήλιο του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Πηγαίνει στο σπίτι, το παίρνει και σπεύδει έξω από το

χωριό στη θέση «του Κουτρομπή το χάνι» και στήνει ενέδρα στους Γερμανούς. Μετά από λίγο στο βάθος του δρόμου εμφανίζεται η βαριά στρατιωτική φάλαγγα. Όταν φτάνει μπροστά του στρέφει το περίστροφο και πυροβολεί κρυμμένος πίσω από ένα βράχο. Η σφαίρα εξωστρακίζεται πάνω στο βαρύ στρατιωτικό όχημα. Το τμήμα σταματά και οι στρατιώτες απλώνονται να βρουν τους δράστες. Σε λίγο ανακαλύπτουν πίσω από ένα βράχο το νεαρό Βυτιναίο και τον οδηγούν μπροστά στον επικεφαλής. Δεν είναι γνωστό τι διημείφθη μεταξύ τους. Ο επικεφαλής διατάζει την εκτέλεση του θρασύ νεαρού, που τόλμησε να σηκώσει το ανάστημά του μπροστά στον ισχυρότερο στρατό του κόσμου. Και δεν περιορίζεται μόνο σε αυτό αλλά διατάζει να του συντρίψουν το κρανίο, πράξη συμβολική, θέλοντας να τονίσει ότι όχι μόνο θα καταπνίξουν κάθε αντίσταση αλλά θα «λιώσουν» και κάθε κεφάλι, που θα δημιουργεί τέτοιες σκέψεις. Εκδήλωση απόλυτης βαρβαρότητας, η οποία γυρίζει πίσω σε εποχές της Τουρκοκρατίας. Η πράξη του Πόταγα είναι συμβολική και αποτελεί την πρώτη ένοπλη εκδήλωση αντίστασης σε όλη την Ελλάδα. Παρόλη τη δυσκολία της διακίνησης πληροφοριών την εποχή εκείνη, εν τούτοις απλώθηκε, έδωσε το έναυσμα της αντίστασης στους φιλελεύθερους Έλληνες και ένα δεκαεπτάχρονο παιδί ο Βυτιναίος Ματθαίος Πόταγας έδειχνε το δρόμο του χρέους προσφέροντας τη ζωή του.

30 Μαΐου 1941. Οι κατακτητές έχουν επιβάλλει την κυριαρχία τους. Η αντίσταση στη Κρήτη «πνέει τα λούσθια» και οι Έλληνες προσπαθούν να οργανωθούν και να αντιμετωπίσουν τις νέες συνθήκες. Σκέψη για αντίσταση δεν έχει διαμορφωθεί ακόμα. Ο Γερμανός κατακτητής αγέρωχος προσπαθεί να κάνει όσο γίνεται εντονότερη την παρουσία του. Και διαλέγει τον πιο ιερό χώρο της Ελληνικής ιστορίας, το βράχο της Ακρόπολης, να σηκώσει την πολεμική του σημαία, σύμβολο κυριαρχίας και υποδούλωσης. Δυο νεαροί φοιτητές ο Βυτιναίος Απόστολος Σάντας και ο Ναξιώτης Μανώλης Γλέζος αποφασίζουν μια παράτολμη ενέργεια. Να κατεβάσουν από τον ιστό το σύμβολο της δουλείας εξευτελίζοντας έτσι τον Γερμανό εισβολέα. Εγχείρημα παράτολμο και μοναδικό σε όλη την Ευρώπη. Αν επιτύγχανε θα ήταν το έσχατο σημείο εξευτελισμού για τον κατακτητή. Και πέτυχαν, γιατί ήσαν παράτολμοι, κάνοντας τους Γερμανούς να τους επικηρύξουν με τεράστιο για την εποχή ποσό και την υπόδουλη Ευρώπη να μείνει άναυδη αλλά και να αναθαρρήσει μπροστά στο μοναδικό εγχείρημα.

Ο Απόστολος Σάντας

Διηγείται ο ίδιος ο Σάντας αργότερα στον ιστορικό Ηλία Πετρόπουλο «Ψηλά κυμάτιζε η σημαία τους. Λύσαμε το συρματόσχοινο και τραβήξαμε για να την κατεβάσομε. Μα την είχαν μπλέξει στην κάτω άκρη της με τα τρία συρματόσχοινα που στήριζαν τον κοντό. Κρεμόμαστε κι οι δυο για να την κατεβάσομε μα δεν κατέβαινε. Αρχίσαμε τότε με τη σειρά να σκαφαλώνομε στον σιδερένιο κοντό για να την φτάσομε και να την κόψομε. Μα ήταν 20 μέτρα ο κοντός και λείος κι ήταν αδύνατο να την φτάσομε. Κουρασμένοι σταθήκαμε για λίγο κι απογοητευτήκαμε, σκεφτόμαστε τι να κάνομε. Να φύγομε χωρίς την σημαία τους λάφυρο, δεν το σκεφτήκαμε ούτε μια στιγμή. Και μέσα στην ένταση της σκέψης μας, σκεφτήκαμε ότι πρέπει να σπάσομε τα τρία συρματόσχοινα για να μπορέσομε να την κατεβάσομε. Αρχίσαμε τότε με τα χέρια μας, με τα δόντια μας, με ό,τι μπορούσαμε να προσπαθούμε να ξεκολλήσομε τα συρματόσχοινα απ' τους σκουριασμένους χαλκάδες με τους οποίους κρατιότανε στα γύρω μάρμαρα. Κραυγή ενθουσιασμού μου ξέφυγε όταν έσπασε το πρώτο. Κατόπιν έσπασε και το δεύτερο και μετά το τρίτο. Αμέσως ξεμπλέξαμε τα συρματόσχοινα και τότε το μισητό σύμβολο του φασισμού κατέβηκε. Ήταν μια τεράστια σημαία 4 μ. μήκος και 2 μ. πλάτος. Στη μέση είχε τον αγκυλωτό σταυρό και στην απάνω άκρη τον γοτθικό πολεμικό σταυρό του Κάιζερ. Με λύσσα την κόψαμε απ' το συρματόσχοινο και την μαζέψαμε. Σχίσαμε από ένα κομμάτι απ' τον αγκυλωτό σταυρό. Την υπόλοιπη την κάναμε ρολό και την πήραμε. Είχαν περάσει τρεις ώρες περίπου απ' την ώρα που είχαμε ξεκινήσει. Το φεγγάρι είχε χαθεί και μαζί μ' αυτό και οι οπτασίες των προγόνων μας ευχαριστημένες..»

Οι δύο αυτοί νέοι, όταν η υπόλοιπη Ελλάδα μάζεψε ακόμα τα συντρίμια της ήττας, έδειξαν το δρόμο της αντίστασης στον κατακτητή. Η γενέτειρά τους αναγνωρίζοντας τη θυσία και το μέγεθος της προσπάθειας, του πρώτου ανήγειρε ανδριάντα στην κεντρική της πλατεία, ενώ του δεύτερου, που είναι επιζών θρύλος της αντίστασης, έδωσε το όνομά του σε κεντρικό της δρόμο επιθυμώντας να μην επιτρέψει στη ιστορική λήθη και στις πρόσκαιρες σκοπιμότητες να οδηγήσουν στην αφάνεια τα δύο αυτά μοναδικά κατορθώματα.

Π. Παπαδέλος, Φιλολόγος